Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 9. júna 2022 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Občianstvo Únie – Štátny príslušník Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, ktorý má bydlisko v členskom štáte – Článok 9 ZEÚ – Články 20 a 22 ZFEÚ – Právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte bydliska – Článok 50 ZEÚ – Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu – Dôsledky vystúpenia členského štátu z Únie – Vyškrtnutie zo zoznamov voličov v členskom štáte bydliska – Články 39 a 40 Charty základných práv Európskej únie – Platnosť rozhodnutia (EÚ) 2020/135“

Vo veci C-673/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ podaný rozhodnutím tribunal judiciaire d'Auch (súd v Auch, Francúzsko) zo 17. novembra 2020 a doručený Súdnemu dvoru 9. decembra 2020, ktorý súvisí s konaním:

EP

proti

Préfet du Gers,

Institut national de la statistique et des études économiques (INSEE),

za účasti:

Maire de Thoux,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda L. Bay Larsen, predsedovia komôr K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin, N. Jääskinen (spravodajca), I. Ziemele a J. Passer, sudcovia F. Biltgen, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi, N. Wahl a D. Gratsias,

generálny advokát: A. M. Collins,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

* Jazyk konania: francúzština.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– EP, v zastúpení: J. Fouchet a J.-N. Caubet-Hilloutou, advokáti,

– francúzska vláda, v zastúpení: A.-L. Desjonquères, D. Dubois a T. Stéhelin, splnomocnení zástupcovia,

– rumunská vláda, v zastúpení: E. Gane a A. Wellman, splnomocnené zástupkyne,

– Rada Európskej únie, v zastúpení: J. Ciantar, R. Meyer a M. Bauer, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: E. Montaguti, H. Krämer, C. Giolito a A. Spina, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 24. februára 2022,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 50 ZEÚ, článkov 18, 20 a 21 ZFEÚ, článkov 39 a 40 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a článkov 2, 3, 10, 12 a 127 Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. EÚ L 29, 2020, s. 7), ktorá bola prijatá 17. októbra 2019 a nadobudla platnosť 1. februára 2020 (ďalej len „dohoda o vystúpení“), ako aj platnosti tejto dohody.

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi EP, štátnou príslušníčkou Spojeného kráľovstva, ktorá má od roku 1984 bydlisko vo Francúzsku, na jednej strane a préfet du Gers (prefekt departementu Gers, Francúzsko) a Institut national de la statistique et des études économiques (INSEE) (Štátny ústav pre štatistiku a ekonomické štúdie, Francúzsko) na strane druhej v súvislosti s vyškrtnutím EP zo zoznamov voličov vo Francúzsku a odmietnutím zapísať ju na dotknutý osobitný zoznam voličov.

Právny rámec

Právo Únie

Zmluvy o EÚ a FEÚ

3 Článok 9 ZEÚ stanovuje:

„… Občanom Únie je každá osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu. Občianstvo Únie dopĺňa štátne občianstvo a nenahrádza ho.“

4 Podľa článku 50 ZEÚ:

„1. Každý členský štát sa môže rozhodnúť vystúpiť z Únie v súlade so svojimi ústavnými požiadavkami.

2. Členský štát, ktorý sa rozhodne vystúpiť, oznámi svoj úmysel Európskej rade. V zmysle usmernení Európskej rady Únia dojedná a uzavrie s takým štátom dohodu, ktorá ustanoví spôsob jeho vystúpenia, pričom zohľadní rámec jeho budúcich vzťahov s Úniou. Táto dohoda sa dojedná v súlade s článkom 218 ods. 3 [ZFEÚ]. Uzatvára ju v mene Únie Rada [Európskej únie], ktorá sa uznáša kvalifikovanou väčšinou po udelení súhlasu Európskeho parlamentu.

3. Zmluvy sa prestanú vzťahovať na dotknutý členský štát odo dňa nadobudnutia platnosti dohody o vystúpení alebo v prípade, ak sa tak nestane, dva roky po oznámení uvedenom v odseku 2, pokiaľ Európska rada jednomyseľne nerozhodne o predĺžení tejto lehoty po dohode s dotknutým členským štátom.

…“

5 Článok 18 prvý odsek ZFEÚ stanovuje:

„V rámci pôsobnosti zmlúv a bez toho, aby boli dotknuté ich osobitné ustanovenia akákoľvek diskriminácia na základe štátnej príslušnosti je zakázaná.“

6 Článok 20 ZFEÚ uvádza:

„1. Týmto sa ustanovuje občianstvo Únie. Občanom Únie je každá osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu. Občianstvo Únie dopĺňa štátne občianstvo a nenahrádza ho.

2. Občania Únie požívajú práva a podliehajú povinnostiam ustanoveným v zmluvách. Majú okrem iného:

…

b) právo voliť a byť volení vo voľbách do Európskeho parlamentu a vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte, v ktorom majú bydlisko, za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto štátu“.

7 Článok 21 ods. 1 ZFEÚ stanovuje:

„Každý občan Únie má právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, pričom podlieha obmedzeniam a podmienkam ustanoveným v zmluvách a v opatreniach prijatých na ich vykonanie.“

8 Článok 22 ZFEÚ uvádza:

„1. Každý občan Únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého nie je štátnym príslušníkom, má právo voliť a byť volený do orgánov miestnej samosprávy vo voľbách v členskom štáte, v ktorom má bydlisko, za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto štátu. …

2. … každý občan Únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého nie je štátnym príslušníkom, má právo voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu v členskom štáte, v ktorom má bydlisko, za tých istých podmienok ako štátny príslušník tohto štátu. …“

Charta

9 Článok 39 Charty, nazvaný „Právo voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu“, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Každý občan Únie má právo voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu v členskom štáte, v ktorom má bydlisko, a to za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci toho štátu.“

10 Článok 40 Charty, nazvaný „Právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí“, uvádza:

„Každý občan Únie má právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte, v ktorom má bydlisko, a to za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci toho štátu.“

Dohoda o vystúpení

11 Dohoda o vystúpení bola v mene Únie a Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ESAE) schválená rozhodnutím Rady (EÚ) 2020/135 z 30. januára 2020 (Ú. v. EÚ L 29, 2020, s. 1).

12 Štvrté, šieste a ôsme odôvodnenie tejto dohody je formulované takto:

„pripomínajúc, že podľa článku [50 ZEÚ] v spojení s článkom 106a [AE] a s výhradou dojednaní stanovených v tejto dohode sa právo Únie a Euratomu v celom svojom rozsahu prestane uplatňovať na Spojené kráľovstvo od dátumu nadobudnutia platnosti tejto dohody,

…

uznávajúc, že je potrebné poskytnúť občanom Únie a štátnym príslušníkom Spojeného kráľovstva, ako aj ich príslušným rodinným príslušníkom recipročnú ochranu v prípadoch, keď využili svoje práva na voľný pohyb pred dátumom stanoveným v tejto dohode, a zabezpečiť, aby ich práva podľa tejto dohody boli vymáhateľné a založené na zásade nediskriminácie; uznávajúc takisto, že práva vyplývajúce z období poistenia na účely sociálneho zabezpečenia by mali byť chránené,

…

berúc do úvahy, že je v záujme Únie aj Spojeného kráľovstva určiť prechodné alebo implementačné obdobie, počas ktorého by sa – bez ohľadu na všetky dôsledky vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie, pokiaľ ide o účasť Spojeného kráľovstva v inštitúciách, orgánoch, úradoch a agentúrach Únie, a najmä na skončenie mandátov k dátumu nadobudnutia platnosti tejto dohody všetkých členov inštitúcií, orgánov a agentúr Únie vymenovaných alebo zvolených v súvislosti s členstvom Spojeného kráľovstva v Únii – právo Únie vrátane medzinárodných dohôd malo uplatňovať na Spojené kráľovstvo a v Spojenom kráľovstve, pričom by malo všeobecne platiť, že jeho účinok je rovnaký ako vo vzťahu k členským štátom, aby sa predišlo narušeniu v období, počas ktorého sa bude rokovať o dohode(-ách) o budúcom vzťahu“.

13 Prvá časť uvedenej dohody, nazvaná „Spoločné ustanovenia“, obsahuje články 1 až 8. V článku 2 písm. c) až e) tejto dohody sa uvádza:

„Na účely tejto dohody sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

…

c) ‚občan Únie‘ je akákoľvek osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu;

d) ‚štátny príslušník Spojeného kráľovstva‘ je štátny príslušník Spojeného kráľovstva, ako je vymedzený v Novom vyhlásení vlády Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z 31. decembra 1982 o vymedzení pojmu ‚štátny príslušník‘… spolu s vyhlásením č. 63, ktoré je prílohou k záverečnému aktu medzivládnej konferencie, ktorá prijala Lisabonskú zmluvu…;

e) ‚prechodné obdobie‘ je obdobie stanovené v článku 126“.

14 Druhá časť dohody o vystúpení má názov „Práva občanov“ a pozostáva z článkov 9 až 39. článok 9 písm. c) a d) tejto dohody stanovuje:

„Na účely tejto časti a bez toho, aby bola dotknutá hlava III, sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

…

c) ‚hostiteľský štát‘:
   i) v prípade občanov Únie a ich rodinných príslušníkov Spojené kráľovstvo, pokiaľ si v ňom uplatňovali svoje právo na pobyt v súlade s právom Únie pred skončením prechodného obdobia a po jeho skončení sa v ňom naďalej zdržiavajú;
   ii) v prípade štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva a ich rodinných príslušníkov členský štát, v ktorom si uplatňovali svoje právo na pobyt v súlade s právom Únie pred skončením prechodného obdobia a v ktorom sa po skončení prechodného obdobia naďalej zdržiavajú;

d) ‚štát zamestnania‘:
   i) v prípade občanov Únie Spojené kráľovstvo, pokiaľ v ňom vykonávali hospodársku činnosť ako cezhraniční pracovníci pred skončením prechodného obdobia a po skončení prechodného obdobia ju v ňom naďalej vykonávajú;
   ii) v prípade štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva členský štát, v ktorom vykonávali hospodársku činnosť ako cezhraniční pracovníci pred skončením prechodného obdobia a v ktorom ju po skončení prechodného obdobia naďalej vykonávajú.“

15 Článok 10 uvedenej dohody, nazvaný „Osobný rozsah pôsobnosti“, stanovuje:

„1. Bez toho, aby bola dotknutá hlava III, sa táto časť uplatňuje na tieto osoby:

a) občania Únie, ktorí si uplatňovali svoje právo na pobyt v Spojenom kráľovstve v súlade s právom Únie pred skončením prechodného obdobia a ktorí sa v ňom po skončení prechodného obdobia naďalej zdržiavajú;

b) štátni príslušníci Spojeného kráľovstva, ktorí si uplatňovali svoje právo na pobyt v členskom štáte v súlade s právom Únie pred skončením prechodného obdobia a ktorí sa v ňom po skončení prechodného obdobia naďalej zdržiavajú;

…“

16 Článok 12 dohody o vystúpení, nazvaný „Nediskriminácia“, stanovuje:

„V rozsahu pôsobnosti tejto časti a bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek osobitné ustanovenia v nej zahrnuté, je v hostiteľskom štáte a štáte zamestnania zakázaná akákoľvek diskriminácia na základe štátnej príslušnosti v zmysle článku 18 prvého pododseku ZFEÚ, pokiaľ ide o osoby uvedené v článku 10 tejto dohody.“

17 Články 13 až 39 tejto dohody obsahujú ustanovenia, ktoré spresňujú obsah práv prináležiacich osobám uvedeným v druhej časti tejto dohody.

18 Článok 126 rovnakej dohody má názov „Prechodné obdobie“ a uvádza sa v ňom:

„Uplatňuje sa prechodné alebo implementačné obdobie, ktoré sa začne dátumom nadobudnutia platnosti tejto dohody a skončí sa 31. decembra 2020.“

19 Článok 127 dohody o vystúpení, nazvaný „Rozsah pôsobnosti prechodu“, stanovuje:

„1. Pokiaľ sa v tejto dohode nestanovuje inak, právo Únie sa uplatňuje na Spojené kráľovstvo a v Spojenom kráľovstve počas prechodného obdobia.

Nasledujúce ustanovenia zmlúv a akty prijaté inštitúciami, orgánmi, úradmi alebo agentúrami Únie sa však na Spojené kráľovstvo a v Spojenom kráľovstve počas prechodného obdobia neuplatňujú:

…

b) článok 11 ods. 4 [ZEÚ], článok 20 ods. 2 písm. b), článok 22 a článok 24 prvý odsek ZFEÚ, články 39 a 40 [Charty] a akty prijaté na základe uvedených ustanovení.

…

6. Pokiaľ sa v tejto dohode nestanovuje inak, počas prechodného obdobia sa každý odkaz na členské štáty v práve Únie uplatniteľnom podľa odseku 1 vrátane práva Únie vykonávaného a uplatňovaného členskými štátmi chápe ako odkaz zahŕňajúci Spojené kráľovstvo.“

20 Táto dohoda nadobudla v zmysle jej článku 185 platnosť 1. februára 2020. Zo štvrtého odseku uvedeného článku okrem iného vyplýva, že druhá časť dohody sa uplatňuje od skončenia prechodného obdobia.

Francúzske právo

21 Článok 88-3 Ústavy zo 4. októbra 1958 v znení vyplývajúcom z loi constitutionnelle n° 93-952 (ústavný zákon č. 93-952) z 27. júla 1993 (JORF z 28. júla 1993, s. 10600) znie:

„Právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí majú len občania Únie, ktorí majú bydlisko vo Francúzsku, a to na základe reciprocity a v súlade s ustanoveniami [ZEÚ].

22 Článok LO 227-1 code électoral issu de la loi organique nº 98-404 du 25 mai 1998 déterminant les conditions d'application de l'article 88-3 de la Constitution relatif à l'exercice par les citoyens de l'Union européenne résidant en France, autres que les ressortissants français, du droit de vote et d'éligibilité aux élections municipales, et portant transposition de la directive 94/80/CE du 19 décembre 1994 (Volebný zákonník vyplývajúci z organického zákona č. 98-404 z 25. mája 1998, ktorým sa stanovujú podmienky uplatnenia článku 88-3 Ústavy v súvislosti s výkonom práva občanov Únie, ktorí majú bydlisko vo Francúzsku a nie sú francúzskymi štátnymi príslušníkmi, voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí, a preberá sa smernica 94/80/ES z 19. decembra 1994 (JORF z 26. mája 1998 č. 7975), stanovuje:

„Občania Európskej únie, ktorí majú bydlisko vo Francúzsku a nie sú francúzskymi občanmi, sa môžu zúčastniť na voľbách do obecných zastupiteľstiev za rovnakých podmienok ako francúzski voliči, a to podľa ustanovení tejto časti.

Osoby uvedené v prvom odseku sa budú považovať za osoby, ktoré majú bydlisko vo Francúzsku, ak tam majú svoje skutočné bydlisko alebo nepretržitý pobyt.

…“

23 Článok LO 227-2 Volebného zákonníka stanovuje:

„Osoby uvedené v článku LO 227-1 sa na účely výkonu ich volebného práva zapíšu na vlastnú žiadosť do osobitného zoznamu voličov.

Uvedené osoby môžu požiadať o zápis, ak majú volebné právo v štáte pôvodu a ak okrem francúzskej štátnej príslušnosti spĺňajú zákonné podmienky, aby mohli voliť a byť zapísaní do zoznamu voličov vo Francúzsku.“

24 Podľa článku L. 16 ods. 3 druhého bodu Volebného zákonníka je úlohou INSEE, aby zo zoznamu voličov vyškrtol mená zosnulých voličov a voličiek a tiež mená tých, ktorí stratili volebné právo.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

25 EP je štátnou príslušníčkou Spojeného kráľovstva, vo Francúzsku má bydlisko od roku 1984 a je vydatá za francúzskeho štátneho občana. Nikdy nepožiadala o francúzsku štátnu príslušnosť, ani ju nezískala.

26 Po nadobudnutí platnosti dohody o vystúpení 1. februára 2020 bola EP k uvedenému dátumu vyškrtnutá zo zoznamov voličov vo Francúzsku. Nemohla sa preto zúčastniť na voľbách do orgánov samosprávy obcí, ktoré sa konali 15. marca 2020.

27 EP podala 6. októbra 2020 žiadosť o opätovný zápis do osobitného zoznamu voličov určeného pre občanov Únie, ktorí nie sú francúzskymi štátnymi príslušníkmi.

28 Rozhodnutím zo 7. októbra 2020 starosta obce Thoux (Francúzsko) túto žiadosť zamietol.

29 EP toto rozhodnutie napadla 9. novembra 2020 podaním žaloby na vnútroštátny súd.

30 EP pred týmto súdom tvrdí, že v Spojenom kráľovstve už nemá právo voliť a byť volená vzhľadom na pravidlo platné v právnom poriadku Spojeného kráľovstva, podľa ktorého štátny príslušník tohto štátu, ktorý má bydlisko v zahraničí viac ako 15 rokov, stráca právo účasti na voľbách v uvedenom štáte (ďalej len „pravidlo 15 rokov“).

31 EP sa preto ocitla v inej situácii, ako bola tá, v ktorej Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko) rozhodol, že strata občianstva Únie nepredstavovala neprimeraný zásah do občianskych a politických práv dotknutej osoby, pretože táto osoba mohla voliť v referende o vystúpení Spojeného kráľovstva z Únie a tiež v parlamentných voľbách, ktoré sa v roku 2019 v tomto štáte uskutočnili. To však nebol prípad EP.

32 Podľa EP nemôže z vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie automaticky vyplývať strata postavenia občana Únie zakotveného v článku 20 ZFEÚ. Dodáva, že uvedená strata je porušením zásady právnej istoty a proporcionality a vyplýva z nej aj diskriminácia medzi občanmi Únie, a tiež zásah do jej slobody pohybu.

33 Starosta obce Thoux pripomína, že príslušné vnútroštátne ustanovenia neumožňujú zápis EP do zoznamov voličov.

34 Prefekt departementu Gers navrhuje, aby bola žaloba zamietnutá. Predovšetkým sa domnieva, že vystúpením Spojeného kráľovstva z Únie 1. februára 2020 stratili štátni príslušníci tohto štátu právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí a v európskych voľbách, ktoré sa konajú vo Francúzsku, z čoho vyplýva, že INSEE z úradnej moci vyškrtne štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva, medzi nimi aj EP, ktorí nemajú francúzsku štátnu príslušnosť, z osobitných zoznamov voličov.

35 Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že EP sa nachádza v situácii, v ktorej úplne stratila volebné právo, keďže vzhľadom na pravidlo 15 rokov nemôže voliť v Spojenom kráľovstve a v zmysle článku 127 dohody o vystúpení stratila aj právo voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu, ako aj vo voľbách do orgánov samosprávy obcí vo Francúzsku.

36 Podľa uvedeného súdu uplatnenie ustanovení tejto dohody na EP spôsobuje neprimeraný zásah do jej základného volebného práva.

37 Za týchto okolností tribunal judiciaire d’Auch (súd v Auch, Francúzsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Majú sa článok 50 [ZEÚ] a dohoda o vystúpení vykladať tak, že rušia občianstvo Únie štátnych príslušníkov [Spojeného kráľovstva], ktorí pred koncom prechodného obdobia vykonávali svoje právo na voľný pohyb a slobodu usadiť sa na území iného členského štátu, najmä tých, ktorí bývajú na území iného členského štátu už viac ako pätnásť rokov a vzťahuje sa na nich pravidlo Spojeného kráľovstva nazývané [pravidlo 15 rokov], čo ich tak zbavuje akéhokoľvek volebného práva?

2. V prípade kladnej odpovede, treba na spojenie článkov 2, 3, 10, 12 a 127 dohody o vystúpení, šiesteho odôvodnenia jej preambuly a článkov 18, 20 a 21 [ZFEÚ] hľadieť tak, že povoľuje týmto štátnym príslušníkom [Spojeného kráľovstva], aby si zachovali bez výnimky právo na občianstvo Únie, ktoré mali pred vystúpením ich krajiny z Európskej únie?

3. V prípade zápornej odpovede na druhú otázku, nie je dohoda o vystúpení čiastočne neplatná v rozsahu, v akom porušuje zásady tvoriace identitu Európskej únie, a najmä články 18, 20 a 21 [ZFEÚ], ako aj články 39 a 40 [Charty], a neznamená porušenie zásady proporcionality, pretože neobsahuje ustanovenie, ktoré by im umožňovalo zachovať si toto právo bez výnimky?

4. V každom prípade nie je článok 127 ods. 1 písm. b) dohody o vystúpení čiastočne neplatný v rozsahu, v akom porušuje články 18, 20 a 21 [ZFEÚ], ale aj články 39 a 40 [Charty], pretože zbavuje občanov Únie, ktorí vykonávali svoje právo na voľný pohyb a slobodu usadiť sa v Spojenom kráľovstve, práva voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v tejto krajine, a v prípade, že Všeobecný súd a Súdny dvor zdieľajú ten istý výklad týchto článkov ako Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko), nevzťahuje sa toto porušenie na štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva, ktorí vykonávali svoje právo na voľný pohyb a svoju slobodu usadiť sa na území iného členského štátu už viac ako 15 rokov a uplatňuje sa na nich [pravidlo 15 rokov], čo ich takto zbavuje akéhokoľvek volebného práva?“

O návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania

38 Podaním doručeným do kancelárie Súdneho dvora 15. apríla 2022 EP požiadala o opätovné začatie ústnej časti konania v zmysle článku 83 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

39 Na podporu svojej žiadosti EP poukázala na to, že Conseil d'État (Štátna rada) vyhlásila 22. marca 2022 rozsudok, v ktorom v podobnej veci, ako je vec sama, rozhodla bez toho, aby počkala na rozsudok Súdneho dvora v uvedenej veci, o dosahu vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie na postavenie štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva s bydliskom vo Francúzsku s ohľadom na pravidlá Únie v oblasti občianstva. EP tiež vyjadrila svoj nesúhlas s návrhmi generálneho advokáta predneseným 24. februára 2022, v ktorých generálny advokát na viaceré jej tvrdenia nereagoval.

40 V tejto súvislosti treba na jednej strane pripomenúť, že Štatút Súdneho dvora Európskej únie a rokovací poriadok nestanovujú pre subjekty oprávnené podľa článku 23 štatútu možnosť predložiť pripomienky v odpovedi na návrhy generálneho advokáta (rozsudok zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i., C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 30, ako aj citovaná judikatúra).

41 Na druhej strane v súlade s článkom 252 druhým odsekom ZFEÚ úlohou generálneho advokáta je verejne, nestranne a nezávisle predkladať odôvodnené návrhy vo veciach, ktoré si v súlade so Štatútom Súdneho dvora Európskej únie vyžadujú jeho účasť. Nejde teda o stanoviská určené sudcom alebo účastníkom konania, ktoré by pochádzali od orgánu mimo Súdneho dvora, ale o individuálny, odôvodnený a verejne vyjadrený názor člena samotnej inštitúcie. Za týchto okolností účastníci konania nemôžu diskutovať o návrhoch generálneho advokáta (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, bod 21). Okrem toho Súdny dvor nie je viazaný ani týmito návrhmi, ani odôvodnením, na základe ktorého k nim generálny advokát dospel. V dôsledku toho nesúhlas dotknutej osoby s návrhmi generálneho advokáta, nech už sa v nich zaoberá akýmikoľvek otázkami, nemôže sám osebe predstavovať dôvod na opätovné otvorenie ústnej časti konania (rozsudok zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i., C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 31, ako aj citovaná judikatúra).

42 Z toho vyplýva, že podľa článku 83 rokovacieho poriadku Súdny dvor môže kedykoľvek po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť o opätovnom začatí ústnej časti konania, najmä ak usúdi, že nemá dostatok informácií, alebo ak účastník konania uviedol po skončení tejto časti konania novú skutočnosť, ktorá môže mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie Súdneho dvora, alebo ak sa má vo veci rozhodnúť na základe tvrdenia, ku ktorému sa nemali možnosť vyjadriť oprávnené subjekty.

43 V prejednávanej veci však Súdny dvor dospel po vypočutí generálneho advokáta k záveru, že má k dispozícii všetky skutočnosti potrebné na to, aby rozhodol o tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Okrem iného poukázal na to, že skutočnosti, ktoré na podporu svojho návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania uviedla EP, vrátane predmetného vnútroštátneho rozhodnutia, nie sú novými skutkovými okolnosťami spôsobilými ovplyvniť rozhodnutie, ktoré má Súdny dvor prijať.

44 Za týchto okolností nie je potrebné nariadiť opätovné začatie ústnej časti konania.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej a druhej otázke

45 Svojou prvou a druhou otázkou, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 9 a 50 ZEÚ, ako aj články 20 až 22 ZFEÚ v spojení s dohodou o vystúpení majú vykladať v tom zmysle, že po vystúpení Spojeného kráľovstva z Únie 1. februára 2020 štátni príslušníci tohto štátu, ktorí pred koncom prechodného obdobia uplatňovali svoje právo na pobyt na území členského štátu, viac nemajú postavenie občanov Únie, a konkrétne ani právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte ich bydliska v zmysle článku 20 ods. 2 písm. b) a článku 22 ZFEÚ, a to aj v prípade, že v zmysle práva štátu ich štátnej príslušnosti nemôžu voliť ani vo voľbách, ktoré usporiadal tento štát.

46 V tejto súvislosti je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že predpokladom občianstva Únie je štátna príslušnosť členského štátu.

47 V zmysle článku 9 ZEÚ a článku 20 ods. 1 ZFEÚ občania Únie musia mať štátnu príslušnosť členského štátu. Z týchto ustanovení okrem toho vyplýva, že občianstvo Únie dopĺňa štátne občianstvo a nenahrádza ho.

48 Autori Zmlúv teda článkom 9 ZEÚ a článkom 20 ZFEÚ vytvorili neoddeliteľný a výlučný vzťah medzi štátnou príslušnosťou členského štátu a nadobudnutím, a tiež udržaním si postavenia občana Únie.

49 Práve z tohto hľadiska Súdny dvor rozhodol, že článok 20 ZFEÚ priznáva každej osobe, ktorá má štátne občianstvo členského štátu, postavenie občana Únie, ktoré má byť podľa ustálenej judikatúry základným postavením štátnych príslušníkov členských štátov [rozsudok z 18. januára 2022, Wiener Landesregierung (Odvolanie prísľubu udelenia štátneho občianstva), C-118/20, EU:C:2022:34, bod 38 a citovaná judikatúra].

50 Článok 20 ods. 2, ako aj články 21 a 22 ZFEÚ spájajú s postavením občana Únie súbor práv. Občianstvo Únie priznáva každému občanovi Únie najmä základné a individuálne právo voľne sa pohybovať a zdržiavať v rámci územia členských štátov s výhradou obmedzení a podmienok uvedených v Zmluve o FEÚ a opatrení prijatých na ich uplatnenie [pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. mája 2018, K. A. a i. (Zlúčenie rodiny v Belgicku), C-82/16, EU:C:2018:308, bod 48, ako aj citovanú judikatúru].

51 Pokiaľ ide konkrétne o občanov Únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého štátnu príslušnosť nemajú, uvedené práva v zmysle článku 20 ods. 2 písm. b) a článku 22 ZFEÚ zahŕňajú právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte ich bydliska za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto členského štátu. Článok 40 Charty toto právo tiež uznáva. Nijaké z týchto ustanovení však nezakotvuje uvedené právo v prospech občanov tretích štátov.

52 Ako uviedla Komisia, vyplýva z toho, že ak jednotlivec uplatnil v čase, keď bol štát, ktorého je štátnym príslušníkom, členským štátom, právo na voľný pohyb a pobyt na území iného členského štátu, nemôže mu to umožniť zachovať si postavenie občana Únie a všetky práva, ktoré s týmto postavením spája Zmluva o FEÚ, ak po vystúpení jeho štátu pôvodu z Únie viac nemá štátnu príslušnosť členského štátu.

53 V druhom rade, pokiaľ ide o dôsledky vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie pre štátnych príslušníkov tohto štátu, je potrebné poukázať na to, že článok 50 ods. 1 ZEÚ stanovuje, že každý členský štát sa môže rozhodnúť vystúpiť z Únie v súlade so svojimi ústavnými požiadavkami. Z toho vyplýva, že dotknutý členský štát nie je povinný prijať svoje rozhodnutie po dohode s ostatnými členskými štátmi ani s inštitúciami Únie. Rozhodnutie o vystúpení je výlučne výsledkom vôle tohto členského štátu pri dodržaní jeho ústavných požiadaviek, a teda závisí len na jeho zvrchovanej voľbe (rozsudok z 10. decembra 2018, Wightman a i., C-621/18, EU:C:2018:999, bod 50).

54 Ako Súdny dvor pripomenul, článok 50 ods. 2 a 3 ZEÚ upravuje postup v prípade prijatia rozhodnutia o vystúpení, ktorý zahŕňa v prvom rade Európskej rade adresované oznámenie úmyslu vystúpiť z Únie, v druhom rade dojednanie a uzavretie dohody, ktorá stanoví spôsob vystúpenia s prihliadnutím na budúce vzťahy medzi dotknutým štátom a Úniou, a v treťom rade samotné vystúpenie z Únie ku dňu nadobudnutia platnosti tejto dohody alebo v prípade, že sa tak nestane, dva roky po oznámení Európskej rade, pokiaľ tá jednomyseľne nerozhodne o predĺžení tejto lehoty po dohode s dotknutým členským štátom (rozsudok zo 16. novembra 2021, Governor of Cloverhill Prison a i., C-479/21 PPU, EU:C:2021:929, bod 48, ako aj citovaná judikatúra).

55 Z toho vyplýva, že podľa článku 50 ods. 3 ZEÚ sa Zmluvy prestali vzťahovať na Spojené kráľovstvo ku dňu nadobudnutia platnosti dohody o vystúpení, teda 1. februára 2020, a Spojené kráľovstvo preto už nie je od tohto dátumu členským štátom (pozri v tomto zmysle, uznesenie zo 16. júna 2021, Sharpston/Rada a zástupcovia vlád členských štátov, C-685/20 P, EU:C:2021:485, bod 53).

56 To znamená, že štátni príslušníci Spojeného kráľovstva od 1. februára 2020 už nemajú štátnu príslušnosť členského štátu, ale štátnu príslušnosť tretieho štátu.

57 Ako vyplýva z bodov 46 až 51 tohto rozsudku, štátna príslušnosť členského štátu je nevyhnutnou podmienkou, aby osoba mohla nadobudnúť a udržať si postavenie občana Únie a aby mohla uplatňovať celú škálu práv, ktoré z tohto postavenia vyplývajú. Strata štátnej príslušnosti členského štátu preto pre dotknutú osobu znamená automatickú stratu jej postavenia občana Únie.

58 Za týchto okolností štátni príslušníci Spojeného kráľovstva, ktorí sú od 1. februára 2020 štátnymi príslušníkmi tretieho štátu, stratili od tohto dátumu postavenie občanov Únie. Z toho vyplýva, že viac nemôžu uplatňovať právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte ich bydliska v zmysle článku 20 ods. 2 písm. b) a článku 22 ZFEÚ. V tejto súvislosti nie je relevantné, že štátni príslušníci Spojeného kráľovstva už predtým využili svoje právo na pobyt v členskom štáte.

59 Pokiaľ ide o obavy vnútroštátneho súdu v súvislosti s dôsledkami, ktoré sú podľa neho neprimerané a patrí medzi nich aj skutočnosť, že štátny príslušník Spojeného kráľovstva, ako je EP, stratil postavenie občana Únie a okrem toho v zmysle pravidla 15 rokov nemá právo voliť ani v Spojenom kráľovstve, je potrebné spresniť po prvé, že strata tohto postavenia, a teda aj práva voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte bydliska takého štátneho príslušníka, je automatickým dôsledkom vyplývajúcim výlučne zo zvrchovaného rozhodnutia Spojeného kráľovstva vystúpiť z Európskej únie v zmysle článku 50 ods. 1 ZEÚ, ako v bode 42 svojich návrhov uviedol generálny advokát.

60 Pokiaľ ide po druhé o pravidlo 15 rokov, vyplýva z rozhodnutia prijatého týmto bývalým členským štátom, ktorý je v súčasnosti tretím štátom, v súvislosti s právnou úpravou volieb.

61 Za týchto okolností nie sú príslušné orgány členských štátov a ani ich súdy povinné pristúpiť k individuálnemu preskúmaniu dôsledkov, ktoré z hľadiska zásady proporcionality vyplývajú zo straty postavenia občana Únie pre dotknutú osobu.

62 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že strata tohto postavenia, ako aj práva voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte bydliska dotknutej osoby je automatickým dôsledkom zvrchovaného rozhodnutia bývalého členského štátu vystúpiť v zmysle článku 50 ods. 1 ZEÚ z Únie a stať sa tak vo vzťahu k nej tretím štátom. Pritom veci, v ktorých Súdny dvor zakotvil povinnosť individuálneho preskúmania primeranosti dôsledkov straty občianstva Únie, sa týkali osobitných situácií spadajúcich do pôsobnosti práva Únie, keď členský štát odňal štátnu príslušnosť jednotlivcom v zmysle legislatívneho opatrenia tohto členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. marca 2019, Tjebbes a i., C-221/17, EU:C:2019:189, bod 48) alebo individuálneho rozhodnutia prijatého príslušnými orgánmi tohto členského štátu [pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. marca 2010, Rottmann, C-135/08, EU:C:2010:104, bod 42, a z 18. januára 2022, Wiener Landesregierung (Odvolanie prísľubu udelenia štátneho občianstva), C-118/20, EU:C:2022:34, bod 74]. Judikatúru vyplývajúcu z týchto rôznych rozsudkov preto nemožno uplatniť na situáciu ako vo veci samej.

63 Pokiaľ ide po tretie o otázku, či dohoda o vystúpení zachováva aj po vystúpení Spojeného kráľovstva z Únie, a teda po nadobudnutí jej platnosti 1. februára 2020 právo štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva – ktorí uplatnili svoje právo na pobyt v členskom štáte v zmysle práva Únie pred skončením prechodného obdobia –, voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte ich bydliska, je potrebné zdôrazniť, že z uvedenej dohody nevyplýva nič, čo by mohlo viesť ku konštatovaniu, že týmto štátnym príslušníkom uvedené právo priznáva.

64 Treba najmä poukázať na to, že podľa štvrtého odôvodnenia preambuly dohody o vystúpení sa právo Únie, s výhradou dojednaní stanovených v tejto dohode, v celom svojom rozsahu prestane uplatňovať na Spojené kráľovstvo od dátumu nadobudnutia platnosti tejto dohody.

65 Pokiaľ ide o uvedené dojednania, ktorých cieľom je umožniť, aby sa vystúpenie Spojeného kráľovstva uskutočnilo náležitým spôsobom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. decembra 2018, Wightman a i., C-621/18, EU:C:2018:999, bod 56), dohoda o vystúpení rozlišuje medzi dvoma obdobiami.

66 Na jednej strane podľa článku 2 písm. e) dohody o vystúpení v spojení s jej článkom 126 stanovuje táto dohoda prechodné obdobie od 1. februára do 31. decembra 2020.

67 V tejto súvislosti článok 127 ods. 1 uvedenej dohody upravuje zásadu, ktorá sa uvádza aj v ôsmom odôvodnení jej preambuly a vyplýva z nej, že právo Únie sa uplatňuje na Spojené kráľovstvo a v Spojenom kráľovstve počas prechodného obdobia. Ako výnimku z tejto zásady pritom článok 127 ods. 1 písm. b) tejto dohody výslovne vylučuje uplatňovanie článku 20 ods. 2 písm. b) a článku 22 ZFEÚ, ako aj článkov 39 a 40 Charty na Spojené kráľovstvo a v Spojenom kráľovstve, teda uplatňovanie ustanovení primárneho práva Únie týkajúcich sa práva občanov Únie voliť a byť volení do Európskeho parlamentu a do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte ich bydliska.

68 Je pravda, že ako tvrdí EP, z článku 127 ods. 1 písm. b) dohody o vystúpení vyplýva, že uvedené vylúčenie sa týka Spojeného kráľovstva a jeho územia, ako je definované v článku 3 ods. 1 tejto dohody, ktorý vymedzuje jej územnú pôsobnosť, pričom nie je výslovne zamerané na štátnych príslušníkov tohto štátu. Je však potrebné vychádzať z predpokladu, že toto vylúčenie sa uplatňuje aj na štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva, ktorí pred skončením prechodného obdobia uplatnili svoje právo na pobyt v členskom štáte podľa práva Únie.

69 Článok 127 ods. 1 dohody o vystúpení sa totiž musí vykladať v spojení s jej článkom 127 ods. 6.

70 Z tohto druhého ustanovenia pritom vyplýva, že ustanovenia práva Únie, ktoré sa v zmysle článku 127 ods. 1 písm. b) tejto dohody neuplatňujú, sa v rámci ich implementácie a uplatnenia členskými štátmi považujú za ustanovenia, ktorých pôsobnosť nezahŕňa Spojené kráľovstvo. Medzi tieto ustanovenia patrí článok 20 ods. 2 písm. b) a článok 22 ZFEÚ, ako aj články 39 a 40 Charty, ktoré sa týkajú práva voliť a byť volený do Európskeho parlamentu, ako aj do orgánov samosprávy obcí. Toto právo je vyhradené každému občanovi Únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého štátnu príslušnosť nemá, pričom článok 20 ods. 1 ZFEÚ spresňuje, že občanom Únie je „každá osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu“.

71 Z toho vyplýva, že členské štáty už neboli od 1. februára 2020 povinné považovať štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva za štátnych príslušníkov členského štátu na účely uplatnenia článku 20 ods. 2 písm. b) a článku 22 ZFEÚ, ako aj článkov 39 a 40 Charty, a teda ani nemuseli štátnym príslušníkom Spojeného kráľovstva s bydliskom na ich území udeliť právo – ktoré uvedené ustanovenia priznávajú osobám v postavení občanov Únie vyplývajúcom zo skutočnosti, že sú štátni príslušníci členského štátu –, voliť a byť volení vo voľbách do Európskeho parlamentu, ako aj do orgánov samosprávy obcí.

72 Opačný výklad článku 127 ods. 1 písm. b) dohody o vystúpení, podľa ktorého by sa uplatnenie tejto dohody obmedzilo iba na územie Spojeného kráľovstva, a teda iba na občanov Únie s bydliskom v tomto štáte počas prechodného obdobia, by v každom prípade vytvoril asymetriu medzi právami, ktoré uvedená dohoda priznáva štátnym príslušníkom Spojeného kráľovstva a občanom

Únie. Takáto asymetria by pritom bola v rozpore s cieľom tejto dohody uvedenom v šiestom odôvodnení jej preambuly, ktorým je poskytnutie recipročnej ochrany občanom Únie a štátnym príslušníkom Spojeného kráľovstva, ktorí uplatnili svoje právo na voľný pohyb pred skončením prechodného obdobia.

73 Na druhej strane, pokiaľ ide o časový úsek, ktorý sa začal po skončení prechodného obdobia, teda 1. januára 2021, dohoda o vystúpení vo svojej druhej časti upravuje pravidlá, ktorých cieľom je na základe reciprocity a rovnosti chrániť občanov Únie a štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva uvedených v článku 10 písm. a) a b) tejto dohody, ktorí uplatnili svoje právo na voľný pohyb pred skončením prechodného obdobia.

74 Tieto pravidlá, ktoré sa uplatňujú v zmysle článku 185 štvrtého odseku uvedenej dohody od konca prechodného obdobia, majú, ako sa pripomína v bode 72 tohto rozsudku, za cieľ poskytnúť recipročnú ochranu občanom Únie a štátnym príslušníkom Spojeného kráľovstva uvedeným v predchádzajúcom bode. Uvedené pravidlá sa týkajú, ako to vyplýva z ustanovení článkov 13 až 39 dohody o vystúpení, práv týkajúcich sa pobytu, práv pracovníkov a samostatne zárobkovo činných osôb, odborných kvalifikácií a koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia.

75 Ako však vyplýva z článku 127 ods. 1 písm. b) tejto dohody v súvislosti s prechodným obdobím, medzi právami, ktoré sú osobitne uvedené v druhej časti dohody, sa nenachádza právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte bydliska štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva, ktorí uplatnili svoje právo na pobyt v členskom štáte Únie pred skončením prechodného obdobia a aj naďalej v ňom majú svoje bydlisko.

76 V tomto kontexte je potrebné okrem iného spresniť, že zákaz, ktorý je upravený v článku 12 dohody o vystúpení a týka sa akejkoľvek diskriminácie na základe štátnej príslušnosti v zmysle článku 18 prvého odseku ZFEÚ v hostiteľskom štáte podľa článku 9 písm. c) tejto dohody a v štáte zamestnania, ako je definovaný v jej článku 9 písm. d), v súvislosti s osobami uvedenými v článku 10 uvedenej dohody, sa v zmysle formulácie v spomínanom článku 12 vzťahuje na druhú časť tejto dohody.

77 Právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte, v ktorom majú bydlisko štátni príslušníci Spojeného kráľovstva uvedení v článku 10 písm. b) dohody o vystúpení, pritom nespadá do pôsobnosti druhej časti dohody. Štátny príslušník Spojeného kráľovstva, ako je aj EP, ktorý pred skončením prechodného obdobia uplatnil svoje právo na pobyt v členskom štáte v zmysle práva Únie a aj naďalej tam má svoje bydlisko, sa preto nemôže účinne dovolávať uvedeného zákazu diskriminácie s cieľom dožadovať sa práva voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte, v ktorom má bydlisko, teda práva, ktoré stratil v dôsledku zvrchovaného rozhodnutia Spojeného kráľovstva vystúpiť z Únie.

78 V nadväznosti na predchádzajúce úvahy je tiež potrebné v súvislosti s článkom 18 prvým odsekom ZFEÚ pripomenúť, že toto ustanovenie nemá za cieľ uplatniť sa v prípade eventuálneho rozdielneho zaobchádzania medzi štátnymi príslušníkmi členských štátov a štátnymi príslušníkmi tretích štátov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. apríla 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, bod 40 a citovanú judikatúru).

79 Rovnako pokiaľ ide o článok 21 ZFEÚ, treba pripomenúť, že tento článok stanovuje vo svojom odseku 1 právo každého občana Únie slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov a uplatňuje sa, ako vyplýva z článku 20 ods. 1 ZFEÚ, na každú osobu, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu, takže sa neuplatňuje na štátnych príslušníkov tretieho štátu (rozsudok z 2. apríla 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, bod 41).

80 Keďže článok 18 prvý odsek a článok 21 prvý odsek ZFEÚ sa na základe dohody o vystúpení uplatňovali počas prechodného obdobia a aj po jeho skončení, nemožno tieto ustanovenia vykladať v tom zmysle, že aj štátnym príslušníkom Spojeného kráľovstva, ktorí už nemajú štátnu príslušnosť členského štátu, priznávajú právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte ich bydliska, lebo by to bolo v rozpore so znením článku 20 ods. 2 písm. b), ako aj článku 22 ZFEÚ, článku 40 Charty a ustanovení dohody o vystúpení.

81 Článok 18 prvý odsek a článok 21 prvý odsek ZFEÚ preto nemožno vykladať v tom zmysle, že z nich pre členské štáty aj po 1. februári 2020 vyplýva povinnosť priznať štátnym príslušníkom Spojeného kráľovstva s bydliskom na ich území, právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí na tomto území, teda právo, ktoré priznávajú občanom Únie.

82 Tento výklad nemá vplyv na možnosť členských štátov priznať za podmienok stanovených v ich vnútroštátnom práve štátnym príslušníkom tretích štátov, ktorí majú bydlisko na ich území, právo voliť a byť volení.

83 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy je potrebné na prvú a druhú otázku odpovedať v tom zmysle, že články 9 a 50 ZEÚ, ako aj články 20 až 22 ZFEÚ v spojení s dohodou o vystúpení, sa majú vykladať v tom zmysle, že od vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie 1. februára 2020 štátni príslušníci tohto štátu, ktorí uplatnili svoje právo na pobyt v členskom štáte pred skončením prechodného obdobia, už nemajú postavenie občanov Únie, a konkrétne im už na základe článku 20 ods. 2 písm. b) a článku 22 ZFEÚ ani neprináleží právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte ich bydliska, a to ani v prípade, že zároveň v zmysle práva štátu, ktorého sú štátnymi príslušníkmi, nemôžu voliť ani vo voľbách organizovaných týmto štátom.

O tretej a štvrtej otázke

84 Keďže tretia a štvrtá otázka sa týkajú platnosti dohody o vystúpení, je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor má právomoc tak v rámci žaloby o neplatnosť, ako aj v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania posúdiť, či je medzinárodná dohoda uzavretá Úniou v súlade so Zmluvami a pravidlami medzinárodného práva, ktorými je podľa týchto Zmlúv viazaná (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. februára 2018, Western Sahara Campaign UK, C-266/16, EU:C:2018:118, bod 48 a citovaná judikatúra).

85 Za predpokladu, že na Súdny dvor je tak ako v prejednávanej veci podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa platnosti medzinárodnej dohody uzavretej Úniou, treba tento návrh chápať tak, že sa týka aktu, ktorým Únia schválila uzavretie tejto medzinárodnej dohody. Preskúmanie platnosti, ktoré môže Súdny dvor v tejto súvislosti uskutočniť, sa však môže týkať aj zákonnosti tohto aktu so zreteľom na samotný obsah danej medzinárodnej dohody (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. februára 2018, Western Sahara Campaign UK, C-266/16, EU:C:2018:118, body 50 a 51).

86 Uzavretie dohody o vystúpení bolo schválené rozhodnutím 2020/135.

87 V tejto súvislosti je potrebné tiež pripomenúť, že vzhľadom na to, že sa prejudiciálne otázky položené vnútroštátnym súdom na jeho vlastnú zodpovednosť týkajú platnosti ustanovenia práva Únie, je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť, okrem prípadov, že nie sú splnené najmä požiadavky na obsah návrhu na začatie prejudiciálneho konania uvedené v článku 94 rokovacieho poriadku, že je zjavné, že výklad alebo posúdenie takého ustanovenia nemá žiadny vzťah k existencii alebo predmetu sporu vo veci samej, alebo že ide o hypotetický problém (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. júna 2019, P. M. a i., C-264/18, EU:C:2019:472, body 14 a 15).

88 Práve o takýto prípad ide v prejednávanej veci, ak sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora na platnosť rozhodnutia 2020/135 v rozsahu, v akom dohoda o vystúpení nepriznáva občanom Únie, ktorí uplatnili svoje právo na pobyt v Spojenom kráľovstve pred skončením prechodného obdobia, právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v tomto štáte, pretože táto situácia nemá žiadny vzťah k situácii vo veci samej. Rovnako platí, že vzhľadom na to, že článok 39 Charty sa týka práva voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu, nie je vôbec relevantný v súvislosti s odpoveďou na tretiu a štvrtú otázku, pretože tie sa týkajú práva voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí.

89 Na tieto dve otázky je preto potrebné odpovedať len v súvislosti s platnosťou rozhodnutia 2020/135, a to v rozsahu, v akom dohoda o vystúpení nepriznáva štátnym príslušníkom Spojeného kráľovstva, ktorí uplatnili svoje právo na pobyt v členskom štáte pred skončením prechodného obdobia, právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte ich bydliska.

90 Za týchto okolností je potrebné sa domnievať, že vnútroštátny súd sa svojou treťou a štvrtou otázkou, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, v podstate pýta, či s ohľadom na článok 9 ZEÚ, články 18, 20 a 21 ZFEÚ, ako aj článok 40 Charty a na zásadu proporcionality je rozhodnutie 2020/135 poznačené neplatnosťou v rozsahu, v akom dohoda o vystúpení nepriznáva štátnym príslušníkom Spojeného kráľovstva, ktorí uplatnili svoje právo na pobyt v členskom štáte pred skončením prechodného obdobia, právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte ich bydliska.

91 Pokiaľ ide v tejto súvislosti po prvé o preskúmanie platnosti rozhodnutia 2020/135 s ohľadom na článok 9 ZEÚ, články 18, 20 až 22 ZFEÚ, ako aj článok 40 Charty, z bodov 55 až 58 tohto rozsudku vyplýva, že po zvrchovanom rozhodnutí Spojeného kráľovstva vystúpiť z Únie na základe článku 50 ods. 1 ZEÚ sa Zmluvy prestali v deň nadobudnutia platnosti dohody o vystúpení 1. februára 2020 na Spojené kráľovstvo uplatňovať, to znamená, že štátni príslušníci tohto štátu od tohto dátumu už neboli štátnymi príslušníkmi členského štátu, ale tretieho štátu. To znamená, že od toho dátumu viac neboli občanmi Únie.

92 Ako pritom vyplýva z bodov 46 až 51 tohto rozsudku, len občania Únie sa môžu na základe článku 20 ods. 2 písm. b), článku 22 ZFEÚ a článku 40 Charty dovolávať práva voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte ich bydliska.

93 Za týchto okolností rozhodnutie 2020/135 nemožno považovať za rozhodnutie, ktoré by bolo v rozpore s článkom 9 ZEÚ, článkami 20 a 22 ZFEÚ, ako aj s článkom 40 Charty v rozsahu, v akom dohoda o vystúpení schválená týmto rozhodnutím nepriznáva štátnym príslušníkom tohto bývalého členského štátu, v súčasnosti tretieho štátu, ktorí uplatnili svoje právo na pobyt v členskom štáte pred skončením prechodného obdobia, právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte ich bydliska.

94 To isté platí v súvislosti s článkami 18 a 21 ZFEÚ.

95 Pokiaľ ide o článok 18 ZFEÚ, z úvah uvedených v bodoch 78 až 81 tohto rozsudku vyplýva, že rozdielne zaobchádzanie – vyplývajúce z dohody o vystúpení a schválené týmto rozhodnutím – medzi štátnymi príslušníkmi Spojeného kráľovstva s bydliskom v členskom štáte, ktorí od 1. februára 2020 už nemajú právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte ich bydliska, a občanmi Únie, ktorým toto právo prináleží, nie je diskrimináciou na základe štátnej príslušnosti v zmysle článku 18 prvého odseku ZFEÚ.

96 Pokiaľ ide o článok 21 ZFEÚ, z úvah formulovaných v bodoch 79 až 82 tohto rozsudku vyplýva, že voľba – vyplývajúca z dohody o vystúpení a schválená týmto rozhodnutím – nezachovať po 1. februári 2020 v prospech štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva so sídlom v členskom štáte právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v tomto členskom štáte, nie je porušením odseku 1 tohto článku.

97 Rozhodnutie 2020/135 preto nemožno považovať za rozhodnutie v rozpore s článkami 18 a 21 ZFEÚ z dôvodu, že dohoda o vystúpení, ktorá ním bola schválená, nestanovila právo štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva, ktorí mali aj naďalej bydlisko na území členských štátov po 1. februári 2020, voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí vo voľbách konaných na tomto území.

98 Po druhé je pri preskúmaní platnosti rozhodnutia 2020/135 z hľadiska zásady proporcionality potrebné zdôrazniť, že nič v spise, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, neumožňuje dospieť k záveru, že by Únia ako zmluvná strana dohody o vystúpení prekročila hranice svojej voľnej úvahy pri riadení vonkajších vzťahov, keď v tejto dohode všeobecne alebo v konkrétne v jej článku 127 nevyžadovala zakotvenie práva voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte bydliska v prospech štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva, ktorí uplatnili svoje právo na pobyt v členskom štáte pred uplynutím prechodného obdobia.

99 V tejto súvislosti inštitúcie Únie disponujú pri riadení vonkajších vzťahov širokou voľnosťou politického rozhodovania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. decembra 2016, Swiss International Air Lines, C-272/15, EU:C:2016:993, bod 24). Uvedené inštitúcie môžu pri výkone svojich výsad v tejto oblasti uzatvárať medzinárodné dohody založené najmä na zásade obojstrannosti a vzájomných výhod. Nie sú teda povinné jednostranne poskytovať štátnym občanom tretích krajín práva, akým je právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členských štátoch bydliska, ktoré je napokon na základe článku 20 ods. 2 písm. b), článku 22 ZFEÚ a článku 40 Charty vyhradené len pre občanov Únie.

100 Za týchto okolností nemožno Rade vytýkať, že rozhodnutím 2020/135 schválila dohodu o vystúpení, hoci táto dohoda nepriznáva štátnym príslušníkom Spojeného kráľovstva právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v ich členskom štáte bydliska, a to ani počas prechodného obdobia, ani po jeho uplynutí.

101 Po tretie, pokiaľ ide o okolnosť, na ktorú poukázal vnútroštátny súd, že niektorí štátni príslušníci Spojeného kráľovstva, ako napríklad EP, ktorí uplatnili svoje právo na pobyt v členskom štáte v súlade s právom Únie pred uplynutím prechodného obdobia, stratili svoje volebné právo v Spojenom kráľovstve podľa pravidla 15 rokov, je potrebné poukázať na to, že táto okolnosť vyplýva výhradne z ustanovenia práva tretieho štátu, a nie z práva Únie. Na účely posúdenia platnosti rozhodnutia 2020/135 teda nie je relevantná.

102 Z toho vyplýva, že preskúmanie tretej a štvrtej otázky neodhalilo nijakú skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť rozhodnutia 2020/135.

O trovách

103 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. **Články 9 a 50 ZEÚ, ako aj články 20 až 22 ZFEÚ v spojení s Dohodou o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, ktorá bola prijatá 17. októbra 2019 a nadobudla platnosť 1. februára 2020, sa majú vykladať v tom zmysle, že od vystúpenia Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie 1. februára 2020 štátni príslušníci tohto štátu, ktorí uplatňovali svoje právo na pobyt v členskom štáte pred skončením prechodného obdobia, už nemajú postavenie občanov Únie, a konkrétne im už na základe článku 20 ods. 2 písm. b) a článku 22 ZFEÚ ani neprináleží právo voliť a byť volení vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte ich bydliska, a to ani v prípade, že zároveň v zmysle práva štátu, ktorého sú štátnymi príslušníkmi, nemôžu voliť ani vo voľbách organizovaných týmto štátom.**

2. **Preskúmanie tretej a štvrtej prejudiciálnej otázky neodhalilo nijakú skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť rozhodnutia Rady (EÚ) 2020/135 z 30. januára 2020 o uzavretí Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu.**

Podpisy